

Nr 128.

Av fröken **Hesselgren** och herr **Bärg**, om anslag till statsbaneföreningen »Gör godt».

Vid statens järnvägar har sedan flera år tillbaka existerat en välgörenhetsförening benämnd föreningen »Gör godt», vars verksamhet är grundad därpå, att ett mycket stort antal av statens järnvägars befattningshavare *frivilligt* inbetala en årsavgift. Nämda inbetalningar tillsammans med en del gåvor och andra tillskott av olika slag, som tillfalla föreningen, utdelas varje år till fattiga änkor och andra efterlevande efter avlidna befattningshavare vid statens järnvägar, främst sådana efterlevande, som icke erhålla någon familjepension.

Antalet av sistnämnda slag av efterlevande är för närvarande synnerligen stort och torde väl så förbliva under långa tider framåt, beroende bland annat därpå att frågan om familjepensioneringen för den icke ordinarie personalen, som utgör en betydande del av personalstocken, skjutits åt sidan år från år, trots det att riksdagen redan år 1920 i en skrivelse till regeringen begärde att frågan skulle lösas, liksom den förut för mer än 50 år sedan ordnades för den ordinarie personalen.

Nu torde man emellertid kunna antaga, att även om inom de närmaste åren ett ordnande av denna fråga kommer att ske, så är det likväl antagligt, att de redan befintliga änkorna och pupillerna ej kunna inbegripas under de nya bestämmelserna. Det är också tänkbart, att de änkor, vars män en kortare tid varit medlemmar av den nytillkomna kassan, komma att erhålla pensioner med tämligen små belopp. Det torde därför kunna med tämligen stor bestämdhet påstås, att, liksom ovannämnda förening haft och nu har en synnerligen stor uppgift som en supplementsanstalt, som söker hjälpa fattiga järnvägsmannaänkor, särskilt i de fall, då familjepension ej erhålles, så kommer detta ock att bliva fallet under flera år framåt.

I nu nämnd riktning och för att hjälpa fattiga änkor har föreningen alltså verkat allt sedan dess tillkomst. Föreningen har fått en allt större anslutning bland personalen icke minst bland den ordinarie personalen, för vilken familjepensionsfrågan dock redan är ordnad men som av solidaritet ansett sig även böra offra en skärv för det vackra ändamålet. De som stått i ledningen ha också nedlagt ett synnerligen intresserat oavlönat arbete för

saken. Men likväl har det visat sig, att föreningen icke kunnat på långt när på ett rimligt sätt tillgodose de framställningar om understöd, som framförts till densamma.

Med hänsyn härtill har inom föreningen uppkommit den frågan, om det ej skulle kunna vara möjligt att förmå riksdagen att anslå något mindre anslag som ett tillskott till de belopp, som bland järnvägstjänstemännen insamlas på frivillighetens väg. En person, som sedan långa tider tillbaka nedlagt ett synnerligen intresserat och oegoistiskt arbete inom föreningen, har på grund härav vänt sig till några riksdagsmän med en begäran, att saken skulle göras till föremål för en motion.

Det har i det sammanhanget framhållits, att föreningen »Gör godt» till julen 1930 utdelade närmare 46,000 kronor i understöd till gamla järnvägsmannaänkor. Detta är ju ett betydande belopp, men när det fördelas på 500 personer, blir det icke några stora summor på var och en av understödstagarna, i synnerhet då det här är fråga om understöd, som endast utgå en gång om året.

Det är denna omständighet, att understöden bliva synnerligen små samt att befintliga tillskott varken tillåta en utökning av desamma ej heller tillåta, att alla, som äro i behov av understöd, kunna erhålla sådana, som givit anledning till tanken att söka få något tillskott från staten, varigenom understödsverksamheten skulle kunna något effektiviseras.

För vår del finna vi, att ett sådant statstillskott i detta fall skulle kunna väl försvaras. Ty här gäller det »hjälp till självhjälp», en understödsform, som staten i ett flertal fall gått in för. Här kan man vidare konstatera, att en stor kår av statstjänare — i föreningen finnas omkring 20,000 understödjande medlemmar — frivilligt årligen sammanskjuta belopp, som medgiva en utdelning av understöd mellan 40- och 50,000 kronor. Det kunde anses rimligt, om staten i ett sådant fall som detta visade sin erkänsla inför de aktningstvårda försök att hjälpa nödställda efterlevande efter avlidna befattningshavare, som tagit sig uttryck i den ovan nämnda föreningens verksamhet. Det kunde vara rimligt, om arbetsgivaren-staten något litet bidrog till att hjälpa efterlevande efter dem, som en gång varit anställda i statens tjänst, då dessa efterlevande icke kunnat komma i åtnjutande av den familjepension, som i stor utsträckning annars brukar utgå till efterlevande efter personer, som under sin livstid varit anställda i statens tjänst.

Under hänvisning till denna motivering hemställes alltså,

att riksdagen måtte anvisa ett extra reservationsanslag av 10,000 kronor för budgetåret 1931—1932 att överlämnas till statsbaneföreningen »Gör godt» att mot redovisning användas vid den understödsverksamhet till fattiga järnvägsmannaänkor, som utövas av föreningen.

Om icke detta anses kunna bifallas, hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, huruvida i vilken mån och på vilket sätt anslag må kunna utgå till den verksamhet för understödjande av efterlevande efter avlidna tjänstemän och arbetare vid statens järnvägar, som bedrivs av statsbaneföreningen »Gör godt» samt vidtaga de åtgärder, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1931.

Kerstin Hesselgren.

A. J. Bärq.
